Езици и автомати

Иво Стратев

23 ноември 2017 г.

Недетерминирани крайни автомати

Определение

Недермининар краен автомат представлява:

 $N = (\Sigma, Q, s, \Delta, F)$, където:

 Σ - крайно множество от букви (азбука)

Q - крайно множество от състояния

 $s \in Q$ - начално състояние

 $\Delta: Q \times \Sigma \to 2^Q$ - функция на преходите. Тя е тотална. Ако за някоя двойка (q, a) няма преход в автомата, то $\Delta(q, a) = \emptyset$;

 $F\subseteq Q$ - множество от финални състояния

Дефиниция за Δ^*

$$\Delta^* \; : \; Q \times \Sigma^* \to 2^Q \; : \;$$

$$\Delta^*(q, \ \varepsilon) = q$$

$$\Delta^*(q, a\alpha) = \bigcup_{p \in \Delta(q, a)} \Delta^*(p, \alpha)$$

Език на недетерминирания автомат Δ^* , $\mathcal{L}(N)$

$$\mathcal{L}(N) = \{ \omega \in \Sigma^* \mid \Delta^*(s, \, \omega) \in F \}$$

"Действия"с недетерминирани автомати

Нека Σ е азбука.

Нека
$$N_1=(\Sigma,\ Q_1,\ s_1,\ \Delta_1,\ F_1)$$
 и $N_2=(\Sigma,\ Q_2,\ s_2,\ \Delta_2,\ F_2)$ - К.Н.А и $Q_1\cap Q_2=\emptyset$

Нека $N = (\Sigma, Q, s, \Delta, F)$

Конкатенация, $\mathcal{L}(N) = \mathcal{L}(N_1)$. $\mathcal{L}(N_2)$

$$Q = Q_1 \cup Q_2$$

 $s = s_1$

$$\Delta(q, a) = \begin{cases} \Delta_1(q, a), & q \in Q_1 \backslash F_1 \\ \Delta_2(q, a), & q \in Q_2 \\ \Delta_1(q, a) \cup \Delta_2(s_2, a), & q \in F_1 \end{cases}$$

$$F = \begin{cases} F_1 \cup F_2, & s_2 \in F_2 \\ F_2, & s_2 \notin F_2 \end{cases}$$

Обединение, $\mathcal{L}(N) = \mathcal{L}(N_1) \cup \mathcal{L}(N_2)$

$$s\not\in Q_1\cup Q_2$$

$$Q = Q_1 \cup Q_2 \cup \{s\}$$

$$\Delta(q, a) = \begin{cases} \Delta_1(q, a), & q \in Q_1 \\ \Delta_2(q, a), & q \in Q_2 \\ \Delta_1(s_1, a) \cup \Delta_2(s_2, a), & q = s \end{cases}$$

$$F = \begin{cases} F_1 \cup F_2 \cup \{s\}, & s_1 \in F_1 \lor s_2 \in F_2 \\ F_1 \cup F_2, & s_1 \notin F_1 \land s_2 \notin F_2 \end{cases}$$

Позитивна обвивка, $\mathcal{L}(N) = \mathcal{L}(N_1)^+$

$$Q = Q_1$$

$$s = s_1$$

$$\Delta(q, a) = \begin{cases} \Delta_1(q, a), & q \in Q_1 \backslash F_1 \\ \Delta_1(q, a) \cup \Delta_1(s, a), & q \in F_1 \end{cases}$$

$$F = F_1$$

Звезда на Клини, $\mathcal{L}(N) = \mathcal{L}(N_1)^* = \{\varepsilon\} \cup \mathcal{L}(N_1)^+$

$$E = (\Sigma, \ \{s_{\varepsilon}\}, \ s_{\varepsilon}, \ \Delta_{\varepsilon}, \ \{s_{\varepsilon}\})$$

$$s_{\varepsilon} \notin Q_1$$

$$\Delta_{\varepsilon}(s_{\varepsilon},\ \varepsilon) = \{s_{\varepsilon}\}\$$

$$\forall a \in \Sigma \quad \Delta_{\varepsilon}(s_{\varepsilon}, a) = \emptyset$$

$$Q = Q_1 \cup \{s_{\varepsilon}\}$$

$$s = s_{\varepsilon}$$

$$\Delta(q, a) = \begin{cases} \Delta_1(q, a), & q \in Q_1 \backslash F_1 \\ \Delta_1(q, a) \cup \Delta_1(s, a), & q \in F_1 \\ \Delta_1(s, a), & q = s_{\varepsilon} \end{cases}$$

$$F = F_1 \cup \{s_{\varepsilon}\}$$

Лема за покачването (Pumping Lemma)

Нека $L \subseteq \Sigma^*$ е безкраен регулярен език.

$$\exists\; p\in\mathbb{N}^+\;:\;\forall\;\omega\in L\;:\; |\omega|\geq p,\;\exists\; x,\;y,\;z\in\Sigma^*\;:\;$$

$$\omega = xyz \wedge |xy| \le p \wedge |y| \ge 1 \wedge (\forall i \in \mathbb{N} \ xy^i z \in L)$$

Следствие (Контрапозиция на лемата за покачването)

Нека $L\subseteq \Sigma^*$ е безкраен език.

Ако е изпълнено, че:

$$\forall\; p\in\mathbb{N}^+\;\exists\;\omega\in L\;:\; |\omega|\geq p,\;\forall x,\;y,\;z\in\Sigma^*\;:\;$$

$$\omega = xyz \ \land \ |xy| \le p \ \land \ |y| \ge 1 \ \land \ (\exists \ i \in \mathbb{N} \ xy^iz \not\in L).$$

Tогава L не е регулярен.

Релация на Майхил-Нероуд и минимален автомат

Релация на Майхил-Нероуд

Нека Σ е азбука и $L\subseteq \Sigma^*$

$$R_L = \{(x, y) \in \Sigma^* \times \Sigma^* \mid \forall z \in \Sigma^* \ xz \in L \iff yz \in L\}$$

$$\Sigma^*/R_L = \{ [\alpha]_{R_L} \mid \alpha \in \Sigma^* \}$$

Теорема за съществуване на минимален автомат

Ако съществува $n \in \mathbb{N}$: $n = |\Sigma^*/R_L|$. Тогава L е регулярен и съществува минимален Д.К.А $M = (\Sigma, Q_M, s_M, \delta_M, F_M)$, такъв че $\mathcal{L}(M) = L$.

$$Q_M = \Sigma^*/R_L$$

$$s_M = [\varepsilon]_L$$

$$\delta_M([\alpha]_{R_L}, a) = [\alpha.a]_L$$

$$F_M = \{ [\alpha]_{R_L} \mid \alpha \in L \} = \{ q \in Q_M \mid q \subseteq L \}$$

Лема δ_M е коректно дефинирана (δ_M задава функция)

Лема
$$\delta_M^*([\varepsilon]_{R_L},\;\omega)=[\omega]_{R_L}$$

$$\Pi$$
ема $\mathcal{L}(M) = L$

Еквивалетност на състояния на автомат и минимален автомат

Нека Σ е азбука и $A=(\Sigma,\ Q,\ s,\ \delta,\ F)$ е свързан, тотален Д.К.А

Еквивалетност на състояния на автомат

$$R_{\equiv} = \{ (p, q) \in Q \mid \forall \omega \in \Sigma^* \ \delta^*(p, \omega) \in F \iff \delta^*(q, \omega) \in F \}$$

Минимален Д.К.А построен по състояния на класовете на еквивалентност на $R_{\equiv}$

Нека
$$A_{\equiv}=(\Sigma,\ Q_{\equiv},\ s_{\equiv},\ \delta_{\equiv},\ F_{\equiv})$$

$$Q_\equiv = Q/R_\equiv = \{[q]_{R_\equiv} \mid q \in Q\}$$

$$s_{\equiv} = [s]_{R_{\equiv}}$$

$$\delta_{\equiv}([q]_{R_{\equiv}}, a) = [\delta(q, a)]_{R_{\equiv}}$$

$$F_{\equiv} = \{ [q]_{R_{=}} \mid q \in Q, [q]_{R_{=}} \subseteq F \} = \{ [q]_{R_{=}} \mid q \in Q, [q]_{R_{=}} \cap F \neq \emptyset \}$$

Лема $\delta_{\equiv}$ е коректно дефинирана ($\delta_{\equiv}$ задава функция)

Лема
$$\delta^*_\equiv([s]_{R_\equiv},\;\omega)=[\delta^*(s,\;\omega)]_{R_\equiv}\implies \mathcal{L}(A_\equiv)=L$$

Лема $A_{\equiv}$ е с минимален брой състояния